

נר א' כלל ג' חלק א' פרק א'

ובעון הגדולה שהוא נוהג על בני עמו מתקצרין שניו כי לא מצינו גדול מיוסף הצדיק ואע"פ ששלם לאחיו טובה חמת רעה מת קודם כלן למען השררה והרבנות שהנהיג עליהם כדגרסינן בסוף פ"ק דסוטה דף י"ג אמר רב יהודה אמר רב מפני מה מת יוסף קודם אחיו מפני שהנהיג עצמו ברבנות וגרסינן נמי בפסחי' פ' האשה דף פ"ז אמר רבי יוחנן אוי לה לרבנות שמקברת את בעליה שאין לך כל נביא שלא קפת (פירש קבר) ד' מלכים שנאמר (ישעיה א') חזון ישעיה בן אמוץ ונ"ו וגרסינן נמי במסכת ברכות פרק הרואה דף ג"א אמר רב יהודה שלשה דברים מקצרים ימיו של אדם ואלו הן מי שנשתנין לו ס'ת לקרות ואינו קורא בו וכוס של ברכה לברך ואינו מברך והמנהיג עצמו ברבנות מי שנשתנין לו ס'ת לקרות ואינו קורא ברכתיב ודברים ל' כי היא חייד' וכוס של ברכה לברך ואינו מברך דכתיב (בראשית י"ב) ואברכה מברכך והמנהיג עצמו ברבנות דאמר רבי יוסי בר' חנינא מפני מה מת יוסף קודם אחיו מפני שהנהיג עצמו ברבנות עליהם איני והא אמר לירא רבי לר"ג בני גרוג נשאורך ברטים וזרוק סרה בתלמידים לא קשיא הא בצנעה הא כפרהסא ואל יחשוב שום פרנס שבא לו הגדולה בחכמות אלא הקב"ה סמנה אותו מלמעלה כדגרסינן שם עלה אמר רבי יוחנן ג' הקב"ה מכרז עליהם בעצמו ואלו הן רעב ושוכע ופרנס רעב דכתיב (מלכים ב' ה') כי קרא ה' לרעב שובע דכתיב (יחזקאל ל"ו) וקראתי אל הדן והרכתי אותו פרנס דכתיב (שמות ל"א) ראה הקראתי בשם בצלאל אמר רבי יוחנן אין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכין בצבור תחלה שנאמר (שם ל"ה) ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא ה' אמר ליה הקב"ה למשה הגן עליך בצלאל אמר לפניו רבונו של עולם אם לפניך הגן לפני לא כל שכן אמר ליה אף על פי כן לך אמור להם לישראל ואמר להם עליכם הגן בצלאל אמרו לו משה רבינו אם לפני הקדוש ברוך הוא ועליך הגן עלינו לא כל שכן ויש לו ללמד כרי שישפיל דעתו ממה ואהרן שהיו מנהיגים על כל ישראל ואמרו ונחננו סרה וגם כן סדור מלך

ישראל שנאמר (תהלים כ"ב) ואנכי תולעת ולא איש על כן אם ישפיל דעתו בגדולה וישכר נאון לבו יחמיד בגדולתו כדגרסינן בפ"ק דמנילה דף י"ג אמר רבי אלעזר כשהקדוש ב"ה פוסק גדולה לאדם פוסק לו ולבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות שנאמר (איוב ל"ו) ויושיבם לנצח וינכהו ואם הגים דעתו הקדוש ברוך הוא משפילו שנא' ואם אסורים בויקים ילכרון בחבלי עוני על כן כל ירא שמים ירחיק עצמו מכל שררה על הצבור וזולתו אם יהיה לשם שמים ולהועלתם ואף על פי כן אל יטיל אימה יתירה עליהם להשתרר כדגרסינן בפ"ק דר"ה דף י"ו ושנתנו חתיתם בארץ חיים מאי נינהו אמר רב חסדא זה פרנס המסיל אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים ואמר רב יהודה אמר רב כל פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים אינו רואה כן ת"ח לעצמו שנאמר (שם ל"ז) לכן יראוהו אנשים לא יראה כל חכמי לב אבל יש לו להנהיג עם ישראל בחבה ואהבה כשינהנו כראוי ולא יצטרם כי ישראל נקראו נוי קדוש ואין ראוי להכניעם שלא כראוי ואם יראה בהם שיצאים מקו היושר וצריכין הכנעה ויכיתם ויכניעם ברוך וכשורה עד שיבתלך הדרך הישר וילמדו מאדני העולם שהנהיג את ישראל והוליכם במדבר שסמה כאשר ישא האומן את היונק על אחת כמה וכמה סה יש לו לעשות לפרנס הבא בסעודתו :

פרק שני

כז

יש גדולה אחרת שאף על פי שהיא גדולה מזאת בסתלקותה של תורה שאין ראוי לאדם לחזור אחריה ואם רודף אחריה היא בורחת ממנו ואם משפיל עצמו בה הקב"ה מנכיחו כדגרסינן פ"ק דעירובין דף י"ג א"ר אבא אמר ששואל ג' שנים נחלקו ב"ש וב"ה הללו אוסרים הלכה כטותנו והללו אוסרים הלכה כטותנו יצתה ב"ק ואמרה להם אלו ואלו דברי אלהים היים והלכה כבית הלל וספני מה זכו כ"ה לקבע הלכה כמותן מפני שנוחין ועלובין היו ושונין דבריהם ודברי ב"ש ולא עוד אלא שמקרימין דברי בית שמאי לדבריהם

נפש יהודה

כו מת יוסף קודם לאחיו דכתיב וימת יוסף וכל אחיו קפח קבר כלומר סקריכו וימס מהם על ידי סהוי מתנשאי' ברככותימס מתים כדמסי' לא תולד כשיאריך בפניו התלמידים לא כסב בהם כיד רמס ורוק מרס אימס סתפס אימתך עליוס לסודיעס כשיאיתו וס לו לפרנס ללמוד שישפיל דעתו ממסס ואסרין ואס אסודין כוקיין על ידי סמנכותן ענמן כזון לידו יסודין ועכבות סמטול אימס יתירס מרשיו למעלס כסס מרשס' לפרנס סכס כמלכותו של מקוס שלריך לנהוג כוסכס וכחכס ולא ולעלס ולא יטול אימס יתירס עליוס ועלמוד כגדולתו עד סוף כל סדורות :

כו עלובין

סכלנוס : ושויס דכרוס ודכרי כוס סמאי' כססוי כוס סמאי' מכויין רזויס לדכרוס מן סתורס וכוס סלל מכויין רזויס מקרל אחר סוי כוס סלל דורשיס מקרל של כוס סמאי' למס כל ולא סיס קל כעכויסס כולוסי שסכינו ככרכו' כוס סמאי' אומר' כעככ כל אדם ועו יקראו קריאת שמע וכבוקר ועמוד שנאמר ובסכך ובקויטך וכ'ס אומרים כל אדם קורל כדרכו וכלכך כדריך אס קן